

Doc. dr Michał Gulczyn

Lektor języka polskiego na Uniwersytecie Państwowym w Chersoniu

O nauczaniu języka polskiego w Chersoniu

(stan obecny)

Lektorat języka polskiego na Uniwersytecie Chersońskim ma już swoją własną – mimo że na razie krótką, bo zaledwie czteroletnią – historię. Język polski jako przedmiot nauczania po raz pierwszy się pojawił na uniwersytecie w roku 2003., kiedy to władze uczelniane wprowadziły odpowiednią specjalizację na Wydziale Historycznym. W następnym roku akademickim przedmiot ten został wprowadzony do programu nauczania w Instytucie Języków Obcych. Obecnie w ramach specjalizacji około 80 studentów w 7 poszczególnych grupach akademickich uczy się języka polskiego. Jest on uzupełnieniem do nauki języków angielskiego i rosyjskiego, nadal uczą się go studenci-historycy czwartego i piątego roku.

Wciąż krótka historia lektoratu języka polskiego zawiera jednak już kilka momentów kluczowych, których znaczenia nie da się lekceważyć. Wraz z pojawieniem się lektoratu w Instytucie Języków Obcych powstał Ośrodek Języka i Kultury Polskiej mający status ogólnouniwersyteckiego. Od tamtej pory pełni przede wszystkim funkcje dydaktyczne, ale również informacyjne i kulturalne. Wszystkie zajęcia z języka polskiego odbywają się właśnie w tym Ośrodku. Jest wyposażony w telewizję satelitarną, co umożliwia odbiór polskich programów telewizyjnych, magnetowid, komputer z możliwością bezpłatnego korzystania z Internetu dla studentów i wykładowców, w tym po godzinach nauki. Komputer ten uprzemnie ofiarowała Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie – polska uczelnia partnerska. Właśnie w ramach współpracy z polskimi uczelniami partnerskimi (są to dwie uczelnie: oprócz wymienionej, UCh współpracuje również z Krakowską Akademią Pedagogiczną) od samego początku istnienia lektoratu odbywa się wymiana studentów między nimi a naszym uniwersytetem. Studenci mający najlepsze wyniki w nauce języka polskiego wyjeżdżają na krótkie i bardziej trwałe staże dydaktyczne do Polski. Z takiej możliwości w ciągu czterech lat skorzystało na razie kilka osób (Tatiana Buganowa, Andrzej Szaraburak, Nadzieja Zawgorodnia, Anna Zasławiec, Elena Bystrowa, Alina Herasymenko, Katarzyna Wróblewska), reszta natomiast odnajduje inne okazje, by zwiedzić Polskę. Katarzyna Wróblewska już dwukrotnie jeździła tam to pracy w gospodarstwie rolnym, Anna Makarenko wraz z Natalią Fedoriak oraz Anną Zasławiec i Andrzejem Szaraburakiem byli w ubiegłym roku w Poznaniu, uczestniczyli w zajęciach Szkoły Letniej Języka i Kultury Polskiej prowadzonej przez „Wspólnotę Polską”. Przyjazd polskich studentów do Chersonia w ramach tejże

wymiany międzyuczelnianej również jest okazją do doskonalenia znajomości polskiego, zawarcia nowych kontaktów, a nawet przyjaźni, które trwają przez lata na odległość.

Lektorat znajduje się pod stałą opieką Konsulatu Generalnego RP w Odessie. Pracownicy Konsulatu udzielają pomocy w wyposażeniu OJKP w sprzęt elektroniczny oraz podręczniki i inne pomoce dydaktyczne ofiarowane przez fundacje „Pomoc Polakom na Wschodzie” oraz „Semper Polonia”, wysyłają naszych studentów na staże do Polski. Jako lektor języka polskiego też od czasu do czasu korzystam z bogatej oferty kursów dla nauczycieli w Polsce proponowanej przez KG i Polonijne Centrum Nauczycielskie w Lublinie.

Obecnie języka polskiego w Chersoniu uczą się również uczniowie dwóch szkół średnich. W szkole nr 16, która ma status szkoły mniejszości narodowych, języka polskiego jako rodzimego w poszczególnych grupach od 1 do 9 klasy uczy studentka ostatniego roku studiów Jana Polska. W szkole nr 11 od trzech lat polskiego uczy się jako drugiego obcego. Pracują tam również nasi studenci – czwartego roku – Andrzej Szaraburak i Katarzyna Wróblewska.

Dzięki ścisłej współpracy ze Stowarzyszeniem Polaków Chersonia „Polonia” (Prezes Zarządu – Rozalia Lipińska), w którym lekcje z języka polskiego prowadzi nauczyciel z Polski mgr Jarosław Jędrzyak (w bieżącym roku akademickim pracuje również na uniwersytecie jako lektor), studenci i uczniowie biorą udział w konkursach wiedzy o Polsce, konkursach recytatorskich, uczestniczą również w imprezach poświęconych polskiemu świętom narodowym.

Jeżeli chodzi o środki dydaktyczne nauczania języka polskiego, są to przede wszystkim oryginalne podręczniki polskich autorów. W szkołach wykorzystywane są podręczniki dla uczniów rosyjskojęzycznych autorstwa Blanki Konopki (cz. I). Na uniwersytecie program jest ułożony zgodnie z wymogami polskiej Państwowej Komisji Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego, a więc zawiera nauczanie następujących sprawności:

- rozumienia ze słuchu
- poprawności gramatycznej
- rozumienia tekstów pisanych
- formułowania wypowiedzi pisemnej

oraz

- mówienia.

Tak więc pierwszy rok uczy się języka z podręcznika Janusza Kucharczyka (cz. I – „Zaczynam mówić po polsku”, cz. II – „Już mówię po polsku”), który pozwala na nauczanie „od zera”, kształtując poziom *wstępny* (A1-A2) znajomości języka.

Zaczynając od drugiego roku, korzystamy przede wszystkim z serii podręczników „Język Polski dla Cudzoziemców” Wydawnictwa Uniwersytetu Jagiellońskiego „Universitas”. Na drugim roku tym podręcznikiem podstawowym jest podręcznik dla poziomu *progowego* (B1) autorstwa

Ewy Lipińskiej „Z polskim na ty”. Na trzecim – podręcznik dla poziomu *średniego ogólnego* (B2) autorstwa Ewy Lipińskiej oraz Elżbiety Grażyny Dąbskiej „Kiedyś wrócisz tu...”, cz. I, na czwartym – cz. II tego podręcznika, poziom *zaawansowany* (C1). Na piątym roku są kształtowane umiejętności przekładu i wypowiedzi monologicznych różnych gatunków stylistycznych przy pomocy nowego podręcznika „Kto czyta – nie błądzi” autorstwa Anny Seretny (*poziom średni*, B2, i *zaawansowany*, C2).

Oprócz wymienionych podręczników jako pomocy podstawowych stosujemy również jako dodatkowe inne podręczniki tej serii, a mianowicie: „Przygoda z gramatyką” Józefa Pyzika, „Liczebnik też się liczy” Stanisława Mędaka, „Czas na czasownik” Piotra Garncarka, „Coś wam powiem” Magdaleny Szalc-Mays, podręczniki spoza serii: „Od mianownika do wołacza” Heleny Metery (Lublin), „Wybieram gramatykę” Małgorzaty Kity (Katowice), „Ćwiczenia gramatyczne z języka polskiego” Stanisławy Hrabcowej (Łódź) i in.

Ważne znaczenie mają pomoce popularno-naukowe, przede wszystkim książki znanego w całej Polsce profesora z Wrocławia Jana Miodka „Ojczyzna Polszczyzna”, „Nie taki język straszny”, „Słowo jest w człowieku”.

Nauczanie języka polskiego na Uniwersytecie Chersońskim nie jest tylko *stricte* nauką języka, lecz również zapoznaniem się z kulturą polską, między innymi z kulturą muzyczną, filmem, literaturą piękną. Ważne znaczenie mają również praktyki dramatu. Jako przykład można wymienić inscenizację polskiej bajki ludowej „Toruńskie pierniki”, w której parę lat temu zagrała cała grupa studencka. Oczywiście wszystko to w ramach dość ograniczonych możliwości godzinowych specjalizacji, ale miejmy nadzieję, że lektorat z czasem się przekształci w prawdziwą polonistykę, u podstaw której – kto wie – mogą się znaleźć obecni studenci, niedługo zaś pierwsi absolwenci naszej uczelni władający językiem polskim.

Опубликовано: Postscriptum polonistyczne. – 2009. - № 1(3). – S. 255-258.